

Reactie internetconsultatie proactieve dienstverlening G4

De G4 is blij met de beweging die wordt ingezet met het wetsvoorstel Proactieve Dienstverlening en de hiervoor benodigde wijziging Besluit SUWI. Nog te veel mensen maken geen gebruik van regelingen waar ze recht op hebben. De G4 ziet het wetsvoorstel als een eerste stap in de verbetering van de dienstverlening. Het (her)gebruik en delen van reeds bij de SUWI-partijen bekende gegevens bij het indienen van een aanvraag kan het proces vergemakkelijken. Het kan ook een vereenvoudiging voor de inwoners zijn en het helpt gemeenten in de doorontwikkeling van digitale loketten.

Echter, er is meer nodig, namelijk ook de mogelijkheid voor ambtshalve toekenningen. Als we de gegevens hebben, moeten we inwoners alsnog motiveren om een aanvraag te doen. De voorgenomen wijziging helpt gemeenten ook niet om de niet-uitkeringsgerechtigden te bereiken, terwijl werkende minima en met name zelfstandigen juist de moeilijkst te bereiken groep zijn. Vanuit de G4 willen we daarom nogmaals benadrukken dat het noodzakelijk is om ook de Belastingdienst, Dienst Toeslagen en DUO toe te voegen als partners en om ambtshalve verstrekken op onderdelen mogelijk te maken.

Daarnaast pleiten we ervoor dat we niet alleen de symptomen bestrijden, maar juist ook de oorzaak aanpakken. Dit wetsvoorstel verandert namelijk niets aan de complexiteit van het sociale zekerheidsstelsel. Zoals ook in de synthese studie niet-gebruik inkomensondersteunende regelingen wordt aangegeven, is deze complexiteit een belangrijke oorzaak van niet-gebruik.

Ook de Commissie Sociaal Minimum heeft in haar rapport *‘Een zeker bestaan’* hiervoor aanbevelingen gedaan: verhoog het sociaal minimum, zodat iedereen kan rondkomen, centraliseer lokale regelingen waar mogelijk en harmoniseer de voorwaarden voor lokale regelingen. Werk aan een fundamentele aanpassingen binnen het sociaal domein om meer voorspelbaarheid en overzichtelijkheid te bieden.

Daarom blijven we ook aandacht vragen voor een verhoging van het sociaal minimum en een herziening van het sociale stelsel.

Ambtshalve toekennen van voorzieningen

In het voorstel is opgenomen dat ‘ambtshalve toekenning’ geen onderdeel is van proactieve dienstverlening. In een aantal gevallen is dit logisch bijvoorbeeld wanneer extra inkomen invloed heeft op andere inkomenscomponenten zoals toeslagen of wanneer dit leidt tot het ontstaan van plichten. Denk hierbij aan de inlichtingen- of arbeidsplicht wanneer er (aanvullende) bijstand wordt verstrekt. In deze gevallen zouden inwoners zelf actief een aanvraag moeten indienen. In alle andere gevallen is ambtshalve verstrekking wél passend. Bij de behandeling van de Participatiewet in de Tweede Kamer is de motie 36582-35 Gewijzigd amendement [Lahlah en Van Kent](#) om in spoor 1 het ambtshalve verstrekken van IIT al aangenomen.

Koppeling met de gegevens van de belastingdienst geven ons nog meer informatie om te kunnen anticiperen op de inkomenssituatie van de burger. DUO voor schulden en de Belastingdienst en Dienst Toeslagen voor inkomensgegevens van werkende minima. Zonder deze gegevens hebben we geen zicht op deze doelgroepen en kunnen we deze niet proactief benaderen.

Invulling proactieve dienstverlening en ontbreken structurele middelen

Hoe succesvol de proactieve dienstverlening zal zijn, valt of staat met de invulling van deze dienstverlening. Het betreft een groep die we tot nu toe niet hebben weten te bereiken. Als we deze groep nu beter inzichtelijk krijgen en wel willen bereiken, dan is hier meer op nodig dan een enkele brief sturen. Uit ervaringen met vroegsignalering in de gemeente Den Haag blijkt dat van de benaderde personen circa 40% de boodschap daadwerkelijk ontvangt, waarvan slechts 15% gebruik maakt van het aanbod. De feitelijke succesratio ligt daarmee rond de 6%. Dit effect is dus relatief beperkt.

Goed invullen van proactieve dienstverlening vraagt extra personele capaciteit. Naar verwachting zal ook het bereik van regelingen stijgen, waardoor er meer middelen nodig zijn en de regeldruk zal toenemen. In het voorstel staat nog weinig tot niets toegelicht over de uitvoeringskosten en financiering. Als gemeenten zijn we in staat om deze proactieve dienstverlening en begeleiding bij de aanvraag te bieden, mits we hierin gefaciliteerd worden. Als dat niet gebeurt, is de kans groot dat financiële en personele uitdagingen in de weg staan van het optimaal gebruik maken van de bevoegdheden die deze wet biedt. Daarnaast wordt er veel verantwoordelijkheid neergelegd bij organisaties als het UWV en SVB. Worden zij wel gefaciliteerd om gemeenten voldoende te bedienen?

Hiervoor is ook nodig dat de definitie van het begrip 'proactieve dienstverlening' duidelijk is en voldoende wettelijke grondslag biedt voor de verwerking van de benodigde gegevens. Belangrijk punt daarbij is dat gemeenten de data voor álle armoedevoorzieningen kunnen gebruiken, niet alleen voor regelingen gebaseerd op de Participatiewet, maar ook voor andere gemeentelijke regelingen (zoals stadspassen).

Uitwerking wijziging Besluit Suwi

De wijziging biedt de optie om SUWI-partijen de bevoegdheid te geven dat zij gegevens opvragen en delen om zodoende inwoners te informeren over uitkeringen en voorzieningen van derde partijen waar ze (mogelijk) recht op hebben. Vervolgens kunnen we inwoners ondersteunen in het doen van een aanvraag. Hoe dit precies wordt vormgegeven, moet nog nader worden uitgewerkt.

Inhoudelijk punt is dat de opsomming van doelgroepen die onder de reikwijdte van artikel 5a.6 vallen, beperkt lijkt. We vragen ons af of er niet ook andere doelgroepen zijn die bekend zijn bij het UWV en de SVB en die vanwege de hoogte van hun inkomen wellicht aanspraak zouden kunnen maken op een gemeentelijke minimavoorziening, maar die nu 'buiten de boot' vallen.

Een aandachtspunt is dat er bij diverse onderdelen staat: [vooralsnog niet opgenomen], waarbij de vraag is wat dit precies betekent en of/hoe dit dan in het wetsvoorstel Wet pro-actieve dienstverlening (en daarmee in de Wet Suwi) wordt verankerd.

Afsluitend

Hoewel er nog verschillende vragen leven en we nog extra kansen zien, zijn we in beginsel blij met de beweging. Hiermee zetten we, in afwachting van de hervorming van het complexe stelsel, een tussenstap om te zorgen dat inwoners krijgen waar ze recht op hebben.